Lietuvos apeliacinio teismo nutartis

2026-09-24, bylos Nr. e2A-253-464/2026

Teismas: Lietuvos apeliacinis teismas
Dokumentas: Nutartis
Data: 2026-09-24
Bylos Nr.: e2A-253-464/2026
Teisminio proceso Nr.: 2-55-3-00713-2025-5
Bylos rūšis: Civilinė byla
Instancija: Apeliacinė instancija

Civilinė byla Nr. e2A-253-464/2026 Teisminio proceso Nr. 2-55-3-00713-2025-5 Procesinio sprendimo kategorijos: 2.6.1.5; 2.6.2.1; 2.6.8.9; 2.6.35 (S)

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS
N U T A R T I S LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU
2026 m. rugsėjo 24 d. Vilnius

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Dalios Kačinskienės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja), Astos Radzevičienės ir Žilvino Terebeizos, teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės uždarosios akcinės bendrovės „Connecto Lietuva“ apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2026 m. kovo 18 d. sprendimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarosios akcinės bendrovės „Connecto Lietuva“ ieškinį atsakovei akcinei bendrovei ,,Litgrid“ dėl delspinigių įskaitymų pripažinimo neteisėtais ir skolos priteisimo, trečiasis asmuo ,,AS Connecto Eesti“.

Aprašomoji dalis

Teisėjų kolegija nustatė:

I. Ginčo esmė

Ieškovė uždaroji akcinė bendrovė (toliau – UAB) „Connecto Lietuva“ kreipėsi į teismą ieškiniu, kuriame prašo:

pripažinti atsakovės akcinės bendrovės (toliau – AB) ,,Litgrid“ ieškovei 2024 m. lapkričio 13 d. raštu Nr. 24SD-4246, 2024 m. gruodžio 23 d. raštu Nr. 24SD-4873, 2025 m. vasario 13 d. raštu Nr. 4246 ir 2025 m. balandžio 18 d. raštu Nr. 25SD-1543 apskaičiuotus 104 346,38 Eur delspinigius nepagrįstais ir neteisėtais;

pripažinti atsakovės raštais atliktus įskaitymus negaliojančiais;

įpareigoti atsakovę sumokėti ieškovei 104 346,38 Eur skolą už darbus;

priteisti ieškovei iš atsakovės 1 488,35 Eur delspinigius;

priteisti ieškovei iš atsakovės 8 proc. dydžio procesines palūkanas nuo bylos iškėlimo teisme iki teismo sprendimo visiško įvykdymo;

priteisti bylinėjimosi išlaidas.

Ieškinį grindė tuo, kad atsakovė (užsakovė) ir tiekėjų grupė, susidedanti iš ieškovės ir ,,AS Connecto Eesti“, 2022 m. gruodžio 30 d. sudarė projektavimo ir statybos darbų pirkimo sutartį Nr. 22VP-SUT-339. Pagal šią sutartį ieškovė įsipareigojo per 15 mėnesių nuo sutarties sudarymo dienos (sutarties specialiųjų sąlygų 3 punktas) atlikti trečio 410/345/10 kV autotransformatoriaus AT 41 prijungimo Alytaus TP projektavimo ir statybos darbus

pagal pateiktą prie sutarties projektavimo užduotį. Sutarties kaina – 3 602 635 Eur be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) – pagal sutarties bendrųjų sąlygų 7.3.6 papunktį turėjo būti mokama dalimis, taip pat sutartyje buvo numatytas ir netesybų skaičiavimas už atskirų darbų etapų įvykdymo terminų praleidimą (sutarties specialiųjų sąlygų 14 punktas ir sutarties 2 priedas).

Ieškovės teigimu, atsakovė nepagrįstai jai apskaičiavo 104 346,38 Eur delspinigius ir juos išskaitė iš ieškovei mokėtino už darbus užmokesčio. Už I etapo darbų (statybą leidžiančio dokumento gavimas) vėlavimo laikotarpį nuo 2023 m. liepos 1 d. iki 2023 m. spalio 31 d. ieškovei buvo apskaičiuota 2 644,50 Eur delspinigių, dėl kurių ieškovė prieštaravimų nepareiškė. Už II etapo darbų vėlavimo laikotarpį nuo 2024 m. birželio 1 d. iki 2024 m. birželio 28 d. atsakovė buvo apskaičiavusi 18 970,76 Eur delspinigių, visgi, atsižvelgusi į ieškovės prieštaravimus, nutarė už šį laikotarpį netesybų netaikyti. Už II etapo darbų vėlavimo laikotarpį nuo 2024 m. birželio 29 d. iki 2024 m. lapkričio 7 d. atsakovė apskaičiavo 89 433,56 Eur netesybas, kurias, ieškovei nesutikus, sumažino – netaikė 29 811,19 Eur delspinigių už II etapo 44 kalendorinių dienų vėlavimą, o už 88 kalendorines dienas paliko apskaičiuotus 59 622,38 Eur delspinigius. Ieškovei 2025 m. sausio 21 d. pateikus pretenziją dėl taikytų delspinigių, atsakovė juos panaikinti atsisakė ir informavo apie 39 974,09 Eur delspinigių taikymą už sekantį II etapo darbų vėlavimo laikotarpį nuo 2024 m. lapkričio 8 d. iki 2025 m. sausio 27 d. Nors ieškovė nesutiko su delspinigių jai taikymu laikotarpiais nuo 2024 m. birželio 29 d. iki 2024 m. lapkričio 7 d. ir nuo 2024 m. lapkričio 8 d. iki 2025 m. sausio 27 d., atsakovė pakeisti sprendimą dėl apskaičiuotų delspinigių atsisakė, o vėliau informavo apie atliktą delspinigių įskaitymą į ieškovei mokėtinas užmokestį bei apie papildomai apskaičiuotus 4 750 Eur delspinigius už III etapo darbų vėlavimo laikotarpį nuo 2025 m. kovo 27 d. iki 2025 m. balandžio 15 d.

Ieškovės vertinimu, atsakovė, skaičiuodama delspinigius bei dalį jų išskaičiuodama iš mokėtinų už darbus sumų, pažeidė sutartinius įsipareigojimus, neatsižvelgė į sutarties bendrųjų sąlygų 9.6.1 papunkčio e ir f dalyse numatytas aplinkybes delspinigiams netaikyti, nepagrįstai nesumokėjo ieškovei dalies jos atliktų darbų kainos. Atsakovė neįrodė realiai patirtų 104 346,38 Eur nuostolių dėl ieškovės vėlavimo atlikti darbus ir tokio dydžio netesybų proporcingumo sutarties pažeidimui. Be to, darbų etapų vėlavimą lėmė ir pačios atsakovės laiku nevykdoma sutartis. Atsakovė neįvertino, kad ieškovė vienu metu vykdė daugiau nei vieną sutartį ir turėjo įsipareigojimų kitiems savo klientams, o pajėgumo rezervų tokioms situacijoms, kai pati atsakovė nevykdo sutartinių įsipareigojimų ir dėl jos kaltės yra nukrypstama nuo darbų vykdymo grafiko, ieškovė neturėjo.

Atsakovei nepagrįstai išskaičiavus delspinigius iš mokėtinų už darbus sumų, ieškovė teigia įgijusi teisę ne tik į nesumokėtą kainos už darbus dalį (104 346,38 Eur), bet ir į 1 488,35 Eur delspinigius pagal sutarties bendrųjų sąlygų 7.5.1 papunktį. Pagal 2025 m. kovo 31 d. PVM sąskaitą faktūrą Nr. CLT0989 išskaičiuota 99 596,38 Eur, o šis mokėjimas ieškovei turėjo būti atliktas iki 2025 m. balandžio 30 d., todėl už laikotarpį nuo 2025 m. gegužės 1 d. iki 2025 m. birželio 4 d., t. y. už 35 dienas, atsakovė turi sumokėti 1 394,35 Eur delspinigius. Pagal 2025 m. balandžio 30 d. PVM sąskaitą faktūrą Nr. CLT1028 išskaičiuota 4 750 Eur, mokėjimas turėjo būti atliktas iki 2025 m. gegužės 31 d., todėl už laikotarpį nuo 2025 m. gegužės 31 d. iki 2025 m. birželio 4 d., t. y. už 5 dienas, atsakovė turi sumokėti ieškovei 94 Eur delspinigius.

II. Pirmosios instancijos teismo sprendimo esmė

Vilniaus apygardos teismas 2026 m. kovo 18 d. sprendimu ieškovės UAB „Connecto Lietuva“ ieškinį atmetė.

Teismas nustatė, kad tiekėjų grupė, susidedanti iš ieškovės, trečiojo asmens „AS Connecto Eesti“ ir atsakovės, sudarė ginčo sutartį, pagal kurios 2 priedo „Trečio 410/345/10 kV autotransformatoriaus AT-41 prijungimas Alytaus TP projektavimo ir statybos darbų etapai“ nuostatas buvo numatyti trys darbų etapai bei jų įvykdymo terminai: I etapas „Statybą leidžiančio dokumento gavimas“ per 6 mėnesius nuo sutarties sudarymo (netesybos už kiekvieną praleistą termino dieną – 0,01 proc., pasirinktinai nuo pradinės sutarties kainos arba darbų etapo kainos); II etapas „Rangos darbai“ per 13 mėnesių nuo sutarties sudarymo (netesybos už kiekvieną praleistą

termino dieną – 0,02 proc., pasirinktinai nuo pradinės sutarties kainos arba darbų etapo kainos); III etapas „Statybos užbaigimo akto pasirašymas“ per 15 mėnesių nuo sutarties sudarymo (netesybos už kiekvieną praleistą termino dieną – 250 Eur). Pagal sutarties bendrųjų sąlygų 10.1.1 papunktį sutartis įsigaliojo jos pasirašymo dieną, vadinasi, sutarties I etapas turėjo būti baigtas iki 2023 m. birželio 30 d., o faktiškai šis etapas buvo baigtas vėluojant 122 kalendorines dienas, t. y. 2023 m. spalio 31 d. Dėl to atsakovė 2023 m. lapkričio 20 d. raštu Nr. 23SD-4979 informavo ieškovę apie apskaičiuotus 2 644,50 Eur delspinigius, ir, ieškovei nepateikus dėl jų prieštaravimų, 2023 m. gruodžio 18 d. raštu Nr. 23SD-5398 informavo ieškovę apie minėtų delspinigių išskaičiavimą iš mokėtinos sumos pagal 2023 m. lapkričio 30 d. PVM sąskaitą faktūrą Nr. CLT0638.

Atitinkamai, ieškovei 122 kalendorines dienas pavėlavus atlikti sutarties I etapo darbus, II etapo darbų baigimo terminas suėjo 2024 m. gegužės 31 d. Ir nors atsakovė 2024 m. liepos 1 d. raštu informavo ieškovę apie apskaičiuotus nuo II etapo darbų kainos 18 970,76 Eur delspinigius už laikotarpį nuo 2024 m. birželio 1 d. iki 2024 m. birželio 28 d., 2024 m. liepos 29 d. raštu, atsižvelgusi į 2024 m. liepos 12 d. ieškovės rašytinį nesutikimą, nusprendė šių delspinigių netaikyti, tačiau juos skaičiavo už paskesnį vėlavimo laikotarpį – nuo 2024 m. birželio 29 d. iki 2024 m. lapkričio 7 d., 2024 m. lapkričio 13 d. raštu informavusi ieškovę apie jai nuo II etapo darbų kainos apskaičiuotus 89 433,56 Eur delspinigius. Ieškovei 2024 m. lapkričio 26 d. raštu nesutikus ir su šiais delspinigiais, atsakovė 2024 m. gruodžio 23 d. raštu nurodė netaikysianti 29 811,19 Eur netesybų už 44 kalendorinių dienų vėlavimą, o 59 622,38 Eur netesybas įskaitė į ieškovei mokėtiną sumą, taip pat už vėlavimo laikotarpį nuo 2024 m. lapkričio 8 d. iki 2025 m. sausio 27 d., kai buvo faktiškai pasirašytas techninio įvertinimo komisijos aktas ir pašalinti darbų trūkumai, papildomai apskaičiavo 39 974,09 Eur delspinigius už II etapo darbų vėlavimą. Nors ieškovė 2025 m. kovo 5 d. ir 2025 m. balandžio 4 d. raštais prašė netaikyti jai netesybų už laikotarpius nuo 2024 m. birželio 29 d. iki 2024 m. lapkričio 7 d. ir nuo 2024 m. lapkričio 8 d. iki 2025 m. sausio 27 d., atsakovė 2025 m. balandžio 18 d. raštu sprendimo dėl apskaičiuotų delspinigių nepakeitė bei atliko jų išskaitymą iš ieškovei mokėtinų sumų, papildomai priskaičiavusi dar ir 4 750 Eur delspinigius, t. y. po 250 Eur už 19 dienų, už III etapo darbų vėlavimo laikotarpį nuo 2025 m. kovo 27 d. iki 2025 m. balandžio 15 d. Ieškovė 2025 m. gegužės 6 d. rašte nurodė, kad vėlavimas III etape atsirado dėl ankstesniuose etapuose buvusių vėlavimų, kurie nepriklausė nuo ieškovės, tačiau atsakovė 2025 m. gegužės 21 d. raštu informavo ir apie 4 750 Eur delspinigių įskaitymą.

Teismas nesutiko su ieškovės pozicija, kad atsakovė, skaičiuodama delspinigius už kiekvieną darbų etapą atskirai bei juos išskaičiuodama iš ieškovei mokėtinos už darbus kainos, pažeidė sutartimi prisiimtus įsipareigojimus. Pažymėjo, kad pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.652 straipsnio 2 dalies nuostatas rangovas atsako ir už darbų pradžios ar pabaigos termino, ir už tarpinių terminų praleidimą, t. y. turi pareigą atlikti darbus per rangos sutartyje nustatytą terminą. Sutarties bendrųjų sąlygų 9.6.1 punkte numatyta, kad šalis nėra atsakinga už bet kokių įsipareigojimų pagal šią sutartį įvykdymą tik įrodžiusi, kad tai įvyko dėl nenugalimos jėgos aplinkybių; tokiomis aplinkybėmis gali būti laikoma: 1) karas (paskelbtas ar nepaskelbtas), pilietinis karas, maištai, revoliucijos, teroristiniai aktai; 2) stichinės nelaimės (smarkios audros, ciklonai, žemės drebėjimai, potvyniai); 3) boikotai, streikai, lokautai; 4) nepagrįsti valstybės valdymo ir kontrolės institucijų pareigūnų veiksmai; 5) laiku nesuteikti elektros įrenginių atjungimai; 6) kitos šalies įsipareigojimų nevykdymas ar netinkamas vykdymas. Sutarties bendrųjų sąlygų 9.6.3 punkte numatyta, jog apie nenugalimos jėgos aplinkybes ir jų įtaką sutarties vykdymui bei terminams šalis privalo nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo jų atsiradimo ar paaiškėjimo, raštu pranešti kitai šaliai, pateikdama minėtų aplinkybių egzistavimo įrodymus.

Teismas visų pirma pažymėjo, kad ieškovės nesutikimas su apskaičiuotomis netesybomis dėl II etapo darbų vėlavimo grindžiamas RAA nuostatų, be kurių ji teigia negalėjusi visiškai užbaigti RAA grandinių montavimo ir pradėti RAA derinimo darbų, pavėluotu pateikimu bei darbo projekto korekcijų atlikimu, nors aktualiu laikotarpiu ieškovės teiktose gegužės ir birželio mėnesių ataskaitose nebuvo nurodytos aplinkybės nei apie RAA darbus, nei

apie projekto korekcijas. Kita vertus, kaip matyti iš atsakovės teiktų atsakymų į ieškovės pretenzijas dėl taikomų netesybų už II etapo darbus, buvo pripažinta, kad ieškovė RAA įrangą su atsakove suderino 2023 m. lapkričio 14 d., todėl atsakovė turėjo pareigą RAA nuostatus pateikti iki 2024 m. balandžio 14 d., ir, juos pateikusi 2024 m. gegužės 28 d. (t. y. pavėlavusi 44 dienas), priėmė sprendimą netaikyti ieškovei netesybų už 44 kalendorinių dienų laikotarpį. Be to, tik 2024 m. liepos 23 d. gamybinio susitikimo metu buvo sprendžiamas klausimas dėl RAA derinimo darbų ir grafiko iš RAA derintojų gavimo, o tai, teismo vertinimu, reiškia, kad ieškovė gegužės – birželio mėnesiais nebuvo paruošusi darbo vietų derintojams, atitinkamai, ieškovės įvardytos darbo projekto korekcijos negalėjo lemti vėlavimo, dėl kurio atsakovė taikė netesybas už II etapo darbus.

Pasisakydamas dėl kitos ieškovės nurodomos aplinkybės, jos siejamos su nepagrįstu netesybų skaičiavimu, t. y. dėl atjungimo 330 kV dalyje (ST2-368; L2-368-0; ST368; AT301; ĮT-368; L- 368-0) nesuteikimo, teismas nurodė, kad veiksmai, susiję su atjungimu, yra iš anksto planuojami ir apibrėžiami konkrečiomis datomis, jie negali būti pratęsiami ir vėlinami pagal sutarties šalių pageidavimus. Juo labiau kad atsakovė vienu metu vykdė ir kitas sutartis, todėl atjungimai turėjo būti derinami ir organizuojami taip pat ir pagal 2017 m. rugpjūčio 2 d. Komisijos reglamento (ES) 2017/1485 reikalavimus dėl planinių atjungimų, nes dėl tokių atjungimų pablogėja tinklo stabilumas. Šalių pasirašytos sutarties bendrųjų sąlygų 4.5.4 papunktyje buvo įtvirtinta, kad elektros įrenginiai gali būti atjungti tik esant palankioms aplinkybėms, atsižvelgiant į esamą perdavimo tinklo apkrovimą ir patikimumą; šios aplinkybės nepriklauso nuo užsakovės valios, todėl šalys susitaria, kad bet koks atjungimo laiko nesuderinimas ar elektros įrenginių atjungimo nesuteikimas suplanuotu laiku negali būti ir nebus laikomas darbų sustabdymu dėl užsakovės kaltės, tokios aplinkybės turi būti vertinamos sprendžiant netesybų taikymo klausimus.

Teismas nustatė, kad be darbų 330 kV dalyje ieškovė turėjo atlikti darbus ir 400 kV dalyje, o prašymas dėl atjungimo nuo 2024 m. rugpjūčio 12 d. buvo pateiktas tik 330 kV darbų dalyje. Teismo vertinimu, atjungimo datos perkėlimas iki 2024 m. spalio 7 d. sudarė sąlygas sukeisti ieškovės atliekamus darbus vietomis, t. y. jai nebuvo kliūčių atlikti darbus 400 kV dalyje. Be to, kaip pagrįstai atkreipė dėmesį ir atsakovė, pagal ieškovės pateiktą 2024 m. spalio 30 d. grafiką ji preliminariai planavo II etapo darbus užbaigti 2025 m. sausio 7 d., todėl net ir suteiktas atjungimas nuo 2024 m. rugpjūčio 12 d. nebūtų lėmęs II etapo darbų vėlavimo, juolab ieškovei neįrodžius, kad ji neturėjo galimybės tuo metu atlikti kitų sutartyje numatytų darbų.

Teismas priėjo prie išvados, kad ieškovės nesutikimas su 4 750 Eur netesybomis už III etape atliktinų darbų vėlavimą grindžiamas tik argumentais dėl ankstesniuose etapuose buvusių vėlavimų, kurie nuo jos nepriklausė. Tačiau byloje neįrodytos ieškovės nurodytos aplinkybės dėl ne nuo jos priklausiusių vėlavimo priežasčių II darbų etape buvimo. Todėl teismas pagrindo tenkinti ieškovės reikalavimus ir pripažinti atsakovės apskaičiuotus 104 346,38 Eur delspinigius nepagrįstais ar neteisėtais neįžvelgė. Atsižvelgdamas į byloje nustatytas faktines aplinkybes, teismas neįžvelgė pagrindo sutikti ir su tokiais ieškovės argumentais, kad atsakovė netinkamai įvertino jos įvardytas sutartyje numatytų darbų etapų atlikimo terminų praleidimo priežastis ir neteisingai apskaičiavo netesybas, pažymėjęs, kad sutarties 2 priedas „Trečio 410/345/10 kV autotransformatoriaus AT-41 prijungimas Alytaus TP projektavimo ir statybos darbų etapai“ numatė darbų etapus, jų perdavimo terminus ir netesybas už vėlavimą. Taip pat nėra pagrindo vertinimui, kad ieškovės sutartinių terminų pažeidimai buvo neesminiai, nes, kaip nustatyta, ieškovė I etapo darbus vėlavo atlikti 122 dienas (sutartyje numatytą terminą viršydama 67 proc.), II etapo darbus vėlavo atlikti 147 dienas (sutartyje numatytą terminą viršydama 37 proc.) ir III etapo darbus vėlavo atlikti 19 dienų (sutartyje numatytą terminą viršydama 32 proc.), iš viso sutarties vykdymo vėlavimas truko apie 9 mėnesius; atitinkamai, apskaičiuotos netesybos už II etapo darbus – 99 596,47 Eur, t. y. 2,94 proc. šio etapo darbų kainos (3 387 635 Eur), ir III darbų etape – po 250 Eur delspinigių, skaičiuojamų už kiekvieną pavėluotą dieną. Teismo vertinimu, toks sutartinių netesybų nėra neprotingai didelis, o pareigos įrodinėti nuostolius atsakovė neturi.

Teismas atmetė kaip nepagrįstus ir tokius ieškovės teiginius, kad atsakovė, skaičiuodama delspinigius bei juos išskaičiuodama iš mokėtinų ieškovei sumų, pažeidė sutartinius įsipareigojimus. Sutarties bendrųjų sąlygų 7.5.2 papunktyje numatyta, kad užsakovė savo piniginius reikalavimus turi teisę bet kada vienašališkai įskaityti iš bet kokių rangovui mokėtinų sumų pagal bet kurią su užsakove sudarytą sutartį, apie tai raštiškai informuodama rangovą. Byloje yra nustatytos aplinkybės, sudarančios pagrindą įskaitymams atlikti. Todėl reikalavimas dėl atsakovės atlikto 104 346,38 Eur delspinigių įskaitymo pripažinimo negaliojančiu taip pat nebuvo patenkintas.

Teismas nurodė, kad, atmetus ieškinio reikalavimus dėl atsakovės priskaičiuotų delspinigių pripažinimo neteisėtais ir atliktų įskaitymo pripažinimo negaliojančiais, nėra pagrindo patenkinti ieškinio reikalavimų dėl atsakovės įpareigojimo sumokėti ieškovei 104 346,38 Eur skolą, 1 488,35 Eur delspinigius ir 8 proc. dydžio procesines palūkanas.

III. Apeliacinio skundo ir atsiliepimo į jį argumentai

Ieškovė UAB „Connecto Lietuva“ apeliaciniame skunde prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2026 m. kovo 18 d. sprendimą, patenkinti ieškinyje pareikštus reikalavimus ir priteisti bylinėjimosi išlaidas. Apeliacinis skundas grindžiamas tokiais argumentais:

Pirmosios instancijos teismas skundžiamame sprendime konstatavo ieškovės ieškinyje ir kituose procesiniuose nurodytas aplinkybės, patvirtinančias ieškinio pagrįstumą, tačiau ieškinį atmetė. Todėl, netinkamai įvertinus bylos aplinkybes, buvo priimtas nepagrįstas ir nemotyvuotas teismo sprendimas, jame aiškiai nenurodžius, kodėl ieškinys atmestas visa apimti, nors ir pati atsakovė iš dalies pripažino, kad darbai negalėjo būti įvykdyti laiku dėl ne nuo ieškovės priklausančių aplinkybių.

Ieškovė atsakovei nurodė aplinkybes, kurios pagal sutarties bendrųjų sąlygų 9.6.1 papunkčio e ir f dalyse įtvirtintas sąlygas buvo pagrindas netaikyti delspinigių (laiku nesuteikti elektros įrenginių atjungimai ir kitos šalies įsipareigojimų nevykdymas ar netinkamas vykdymas), tačiau atsakovė delspinigius visgi priskaičiavo ir juos išskaičiavo iš ieškovei mokėtino užmokesčio. Vykdant sutartį, reikėjo koreguoti ir derinti iš naujo darbo projektus, iš naujo pakloti, pajungti ir permontuoti kabelius, dėl taisomo darbo projekto ir keičiamos laidų markiruotės, atsižvelgiant į realią situaciją, derinimo darbai vėlavo.

Atsakovė, skaičiuodama ieškovei netesybas, nenurodė, kad iš viso būtų patyrusi kokių nors nuostolių dėl darbų įvykdymo kitais, nei buvo numatyta ginčo sutartyje, terminais. Sutartinių netesybų tikslas – kompensuoti kreditoriaus galimus praradimus, neįvykdžius ar netinkamai įvykdžius sutartinius įsipareigojimus (CK 6.71 straipsnis). Neįrodžius kokių nors turtinių ar kitokių praradimų dėl praleisto termino atlikti projektavimo darbus, netesybų taikymas suponuoja kreditoriui galimybę praturtėti debitoriaus sąskaita, o tai neatitinka netesybų tikslų, tokiu atveju asmuo nesąžiningai praturtėja kito asmens sąskaita (CK 6.242 straipsnis).

CK 6.73 straipsnio 2 dalyje yra numatytas netesybų mažinimas, jeigu netesybos aiškiai per didelės arba prievolė iš dalies įvykdyta, taip pat įstatyme teismui nustatyta pareiga ex officio (pagal pareigas) kontroliuoti netesybų dydį, t. y. jas mažinti, jeigu jos aiškiai per didelės ar neprotingos.

Atsakovė AB „Litgrid“ atsiliepime į apeliacinį skundą prašo ieškovės UAB „Connecto Lietuva“ apeliacinio skundo netenkinti. Nurodo tokius argumentus:

Ieškovė apeliaciniame skunde iš esmės tik perrašė faktines aplinkybes ir argumentus, nurodytus ieškinyje ir dublike. Jokių kitų argumentų, išskurus teiginius, kad teismo sprendimas nemotyvuotas ir netinkamai įvertintos bylos aplinkybės, apeliaciniame skunde nėra.

Pirmosios instancijos teismas padarė teisingą išvadą, kad pagrindo pripažinti atsakovės priskaičiuotus delspinigius nepagrįstais nėra, nes: 1) atsakovė netaikė netesybų už laikotarpį, kiek buvo vėluojama pateikti

RAA nuostatus; 2) RAA darbai ir projekto korekcijų klausimai pradėti spręsti tik 2024 m. liepos mėnesį, ieškovė nebuvo paruošusi darbo vietų derintojams, o projekto korekcijos negalėjo lemti darbų vėlavimo; 3) ieškovė neįrodė, kad projekto korekcijas lėmė atsakovės veiksmai; 4) ginčo šalys buvo sutarusios, kad kol nebus gautas atjungimas 330 kV dalyje, ieškovė dirbs su RAA derinimo darbais 400 kV dalyje; 5) kadangi šalys buvo sutarusios, o ieškovė vykdė darbus 400 kV dalyje, atjungimo nukėlimas 330 kV dalyje iki 2024 m. spalio 7 d. nesudarė kliūčių ieškovei vykdyti sutartį; 6) ieškovės pateiktame darbų grafike II etapo darbų pabaiga buvo numatyta 2025 m. sausio 7 d., todėl atjungimas neturėjo esminės įtakos ieškovės vėlavimui; 7) ieškovės atlikti sutartinių terminų pažeidimai nebuvo neesminiai. Taigi, bylos aplinkybės buvo įvertintos tinkamai, o skundžiamo teismo sprendimo išvados pagrįstos įrodymų ir argumentų visetu. Kitokia ieškovės nuomonė dėl įrodymų vertinimo nereiškia, kad buvo pažeistos proceso ar materialiosios teisės normos.

Ieškiniu ginčijamas tik ieškovės atsakomybės dydis, o ne sutarties terminų pažeidimo faktas. Ieškovė įsipareigojimus vykdė netinkamai, jos vėlavimas nebuvo vienkartinis, mažareikšmis ar nedidelės apimties. Netesybų už vėlavimą baigti I etapo darbus ieškovė neginčijo ir nepaaiškino, kodėl vėlavo baigti III etapo darbus. Ieškovės vėlavimas užbaigti I etapo darbus tiesiogiai lėmė II etapo darbų organizavimą, įskaitant atjungimo grafikus. Atsakovė aktyviai bendradarbiavo su ieškove, vertino jos argumentus ir kai kuriose situacijose, nenustačiusi ieškovės kaltės, sutartinę atsakomybę mažino ar netaikė, taip pat koregavo II ir III etapų darbų pabaigos datas pagal faktiškai užbaigtus I ir II etapo darbus.

Ieškovė neįrodė, kad atjungimo perkėlimas turėjo įtakos visų II etapo darbų atlikimo terminui. Atsakovei netaikius netesybų už 44 kalendorinių dienų vėlavimą išduodant RAA nuostatus, ieškovė neturi pagrindo reikalauti dėl to paties dalyko mažinti pritaikytas netesybas antrą kartą. RAA derinimo darbus vietoje numatytų 17 dienų ieškovė vykdė 6 mėnesius, 2024 m. gegužės–birželio mėnesiais dar nebuvo paruošusi darbo vietų derintojams, todėl ir darbo projekto korekcijos neturėjo įtakos darbų vėlavimui.

Cituodama CK normas ir teismų praktiką dėl delspinigių paskirties, jų mažinimo ir netesybų santykio su nuostoliais, ieškovė to nesieja su ginčo aplinkybėmis ir nereiškia reikalavimų dėl delspinigių mažinimo ar pripažinimo neprotingai dideliais. Todėl preziumuojama, kad šalių sulygti delspinigiai yra protingo dydžio ir nebuvo pagrindo juos mažinti ar įrodinėti atsakovės nuostolių dydį.

Motyvuojamoji dalis

Teisėjų kolegija konstatuoja:

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos bylos aplinkybės, argumentai ir išvados

Dėl nustatytų faktinių aplinkybių ir apeliacijos ribų

Byloje nustatyta, kad tiekėjų grupė, susidedanti iš UAB „Connecto Lietuva“ (apeliantės) ir trečiojo asmens „AS Connecto Eesti“, atstovaujama UAB „Connecto Lietuva“ direktoriaus T. K., veikiančio pagal 2022 m. rugsėjo 8 d. jungtinės veiklos sutartį Nr. 20220908 (kartu – rangovas), laimėjusi atsakovės AB „Litgrid“ paskelbtą „Trečio 410/345/10 kV autotransformatoriaus AT-41 prijungimas Alytaus TP“ darbų pirkimą Nr. 615504 su atsakove 2022 m. gruodžio 30 d. pasirašė projektavimo ir statybos darbų pirkimo sutartį Nr. 22VP-SUT-339. Sutarties preambulėje (įvadinėje dalyje) teigiama, kad sutarties šalys, ją vykdydamos, vadovausis žemiau nurodomomis specialiosiomis ir sutarties bendrosiomis sąlygomis.

Sutarties darbų kaina yra nustatyta jos specialiųjų sąlygų 10 punkte – 3 602 635 Eur be PVM arba 4 359 188,35 Eur su PVM. Pagal specialiųjų sąlygų 11 punktą ši kaina turėjo būti mokama dalimis pagal darbų žiniaraštį (išskyrus už inžinerinių tyrinėjimų ir techninio projekto parengimo darbus), rangovui pateikus, su užsakove

suderinus ir abiem šalim pasirašius atliktų darbų aktą, pažymą apie atliktų darbų vertę (tipinė pažymos forma pridedama kaip sutarties 11 priedas) ir mėnesio ataskaitą (tipinė mėnesinės rangos darbų ataskaitos forma pridedama kaip sutarties 17 priedas). Už inžinerinių tyrinėjimų ir techninio projekto parengimo darbus bus mokama bendrųjų sutarties sąlygų 7.3.6 papunktyje nustatyta tvarka.

Sutarties bendrųjų sąlygų 2.1, 2.2.1 papunkčiuose teigiama, kad rangovas turi atlikti, užbaigti ir atsakovei perduoti visus techninėje užduotyje ir pačioje sutartyje nurodytus projektavimo, statybos ir kitus darbus per šių darbų atlikimo terminus. Bendrųjų sąlygų 9.4 papunktyje yra įtvirtintos netesybų skaičiavimo ir mokėjimo bendrosios nuostatos, kurias šalys iš dalies modifikavo ir papildė specialiųjų sąlygų 14, 20–21 punktuose. Bendrųjų sąlygų 7.5.2 papunktyje taip pat yra įtvirtinta atsakovės (darbų užsakovės) teisė savo piniginius reikalavimus bet kada vienašališkai įskaityti iš bet kokių rangovui mokėtinų sumų pagal bet kurią su rangovu sudarytą sutartį, apie tai raštu informuojant rangovą.

Darbams ir jų etapams, nurodytiems sutarties specialiųjų sąlygų 2 priede, atlikti rangovui (apeliantei, veikiančiai jungtinės veiklos partnerių vardu) iš viso 15 mėnesių nuo sutarties sudarymo dienos skaičiuojamas terminas buvo nustatytas sutarties specialiųjų sąlygų 3 ir 4 punktuose bei detalizuotas jau minėtame 2 priede. Sutarties 2 priede „Trečio 410/345/10 kV autotransformatoriaus AT-41 prijungimas Alytaus TP projektavimo ir statybos darbų etapai“ numatyti tokie trys darbų etapai: I etapas – „Gautas statybą leidžiantis (-ys) dokumentas (-ai)“, perdavimo terminas – per 6 mėnesius nuo sutarties sudarymo dienos, delspinigių dydis (pasirinktinai procentinė dalis nuo pradinės sutarties kainos be PVM ar darbų etapo kainos be PVM už kiekvieną pradelstą dieną) – 0,01 proc.; II etapas „Rangos darbų etapas (pasirašytas techninio įvertinimo komisijos aktas ir pašalinti trūkumai „Iki įjungimo“)“, perdavimo terminas – per 13 mėnesių nuo sutarties sudarymo, delspinigių dydis (pasirinktinai procentinė dalis nuo pradinės sutarties kainos be PVM ar darbų etapo kainos be PVM už kiekvieną pradelstą dieną) – 0,02 proc.; III etapas „Gautas pasirašytas statybos užbaigimo aktas (-ai)“, perdavimo terminas – per 15 mėnesių nuo sutarties sudarymo, delspinigių dydis (pasirinktinai procentinė dalis nuo pradinės sutarties kainos be PVM ar darbų etapo kainos be PVM už kiekvieną pradelstą dieną) – 250 Eur be PVM (pagal sutarties bendrųjų sąlygų 9.4.3 punkto g) papunktį).

Sutarties bendrųjų sąlygų 10.1.1 papunktyje nustatyta, kad sutartis yra laikoma sudaryta ir įsigalioja nuo jos pasirašymo dienos. Vadinasi, 2022 m. gruodžio 30 d. pasirašyta rangos sutartis turėjo būti rangovo (veikiančios jungtinės veiklos partnerių vardu apeliantės) visiškai įvykdyta iki 2024 m. kovo 30 d., t. y. per 15 mėnesių, o darbų trūkumai pašalinti ir pasirašytas Statybos užbaigimo aktas faktiškai buvo gautas 2025 m. balandžio 15 d.

Kaip buvo nurodyta, pagal sutarties sąlygas I etapo darbai turėjo būti atlikti per 6 mėnesius, t. y. iki 2023 m. birželio 30 d., o faktiškai atlikti vėluojant 122 dienas – 2023 m. spalio 31 d. Todėl atsakovei 2023 m. lapkričio 20 d. raštu Nr. 23SD-4979 informavus apeliantę apie apskaičiuotus 2 644,50 Eur delspinigius ir apeliantei jų neginčijus, atsakovė 2023 m. gruodžio 18 d. raštu Nr. 23SD-5398 informavo apeliantę apie šių delspinigių įskaitymą į mokėtiną apeliantei darbų kainą pagal 2023 m. lapkričio 30 d. PVM sąskaitą faktūrą Nr. CLT0638.

Apeliantei vėluojant įvykdyti ir II etapo darbus, atsakovė už laikotarpį nuo 2024 m. birželio 1 d. iki 2024 m. birželio 28 d. jai apskaičiavo 18 970,76 Eur delspinigius nuo II etapo darbų kainos (t. y. pasirinko sutartyje sulygtą procentinę dalį skaičiuoti ne nuo pradinės sutarties kainos be PVM, bet nuo to konkretaus darbų etapo kainos be PVM). Visgi, apeliantei 2024 m. liepos 12 d. rašte įvardijus nesutikimo su šiais delspinigiais argumentus, atsakovė į juos atsižvelgė ir 2024 m. liepos 29 d. raštu pranešė apie 18 970,76 Eur delspinigių už nurodytą laikotarpį netaikymą.

Atsakovė 2024 m. lapkričio 13 d. raštu informavo apeliantę apie apskaičiuotus 89 433,56 Eur delspinigius už II etapo darbų įvykdymo vėlavimo laikotarpį nuo 2024 m. birželio 29 d. iki 2024 m. lapkričio 7 d., kuriuos taip pat apskaičiavo nuo šių darbų kainos. Apeliantė 2024 m. lapkričio 26 d. rašte nurodė tokias nesutikimo su

delspinigiais priežastis, prašydama jų netaikyti: atsakovė RAA nuostatus pateikė apeliantei 2024 m. gegužės 28 d., o be jų nebuvo galima užbaigti RAA grandinių montavimo bei pradėti RAA derinimo darbų; pagal suderintą grafiką atsakovė turėjo pateikti RAA nuostatus iki 2023 m. lapkričio 8 d., o apeliantė per 82 dienas nuo jų gavimo turėjo užbaigti darbus; po RAA nuostatų gavimo paaiškėjo, kad turi būti papildyti suderinto darbo projekto sprendiniai, kurių pakeitimai užtruko iki 2024 m. liepos 12 d., ir tik po jų atlikimo galėjo būti pradėti derinimo darbai; apeliantė nuo 2024 m. rugpjūčio 12 d. prašė atjungimo derinimo ir perjungimo darbams, kurį gavo nuo 2024 m. spalio 7 d. Iš dalies sutikdama su apeliantės pozicija, atsakovė 2024 m. gruodžio 23 d. rašte nurodė netaikysianti 29 811,19 Eur delspinigių už 44 kalendorinių dienų vėlavimą, pripažindama, kad pagal specialiųjų sąlygų 1 priedo „Techninės užduoties“ 8.12.4 papunktį RAA nuostatai turėjo būti pateikti iki 2024 m. balandžio 14 d., o buvo pateikti 2024 m. gegužės 28 d. (vėluojant 44 dienas), tačiau 59 622,38 Eur delspinigių už likusį vėlavimo terminą taikymo neatsisakė ir atliko jų įskaitymą iš apeliantei mokėtinos sumos.

Atsakovė, šiame 2024 m. gruodžio 23 d. rašte nusprendusi dėl 59 622,38 Eur netesybų taikymo, teigė, kad: 2024 m. liepos 23 d. protokolas įrodo, jog apeliantė nebuvo pasirengusi darbų atlikimui, nežinojo RAA darbų terminų, o iki to laiko apeliantės pateiktos mėnesinės ataskaitos neindikavo kliūčių darbų vykdymui; nesuteiktas atjungimas 330 kV dalyje įtakos galutiniam darbų atlikimo laikui neturėjo, nes atnaujintame 2024 m. spalio 30 d. grafike šis atjungimas perkeltas ir tik dalis darbų nebuvo vykdoma; apeliantė remiasi neaktualiu darbų grafiku, kuris neatspindi realios projekto vykdymo eigos, grafiko keitimas nereiškia darbų ar jų etapų atlikimo termino pakeitimo ir neatleidžia apeliantės nuo atsakomybės; sutarties bendrųjų sąlygų 2.3.8 papunktyje nustatyta, kad jeigu darbų vykdymas atsilieka nuo grafiko, apeliantė kartu su darbų vykdymo ataskaita turi nurodyti vėlavimo priežastis, priemones vėlavimui eliminuoti ir atnaujintą grafiką, kuriame atsispindėtų realūs planuojamų darbų atlikimo terminai.

Kvestionuodama atsakovės sprendimą dėl delspinigių už II etapo darbų termino pažeidimą taikymą, apeliantė 2025 m. sausio 21 d. pretenzijoje nurodė, kad darbai negalėjo būti vykdomi dėl nesuteikto atjungimo 330 kV dalyje (ST2-368; L2-368-0; ST368/AT301; ĮT-368; L-368-0) nuo 2024 m. rugpjūčio 12 d. Ir nors buvo sutarta, iki kol neišsispręs atjungimo klausimai, dėl jos darbo su RAA derinimu 400 kV dalyje, šio etapo darbai vėlavo ne dėl nuo jos priklausiusių aplinkybių. Nepaisant gautos pretenzijos ir joje nurodytų argumentų, atsakovė 2025 m. vasario 13 d. raštu nesutiko panaikinti sprendimo dėl minėtų delspinigių apskaičiavimo, dar daugiau, už paskesnį vėlavimo laikotarpį nuo 2024 m. lapkričio 8 d. iki 2025 m. sausio 27 d. apskaičiavo 39 974,09 Eur delspinigius. Apeliantė nesutikimą su už laikotarpius nuo 2024 m. birželio 29 d. iki 2024 m. lapkričio 7 d. ir nuo 2024 m. lapkričio 8 d. iki 2025 m. sausio 27 d. jai apskaičiuotais delspinigiais raštu pareiškė 2025 m. kovo 5 d., atsakovė 2025 m. kovo 12 d. raštu nurodė nekeisianti sprendimo dėl delspinigių už minėtus laikotarpius, apeliantė 2025 m. balandžio 4 d. raštu dar kartą prašė netaikyti netesybų už laikotarpį nuo 2024 m. lapkričio 8 d. iki 2025 m. sausio 27 d., o atsakovė 2025 m. balandžio 18 d. raštu informavo, kad sprendimo dėl apskaičiuotų delspinigių nekeis ir atliko jų įskaitymą į apeliantei mokėtiną už darbus kainą, be to, informavo apie papildomai priskaičiuotus 4 750 Eur delspinigius – po 250 Eur už 19 dienų III etapo darbų vėlavimo laikotarpį nuo 2025 m. kovo 27 d. iki 2025 m. balandžio 15 d. Apeliantė 2025 m. gegužės 6 d. raštu nesutiko ir su 4 750 Eur netesybomis, tačiau atsakovė 2025 m. gegužės 21 d. raštu pranešė apie ir atliktą 4 750 Eur delspinigių įskaitymą į mokėtiną už darbus kainą.

Apeliaciniame skunde keliami netinkamo byloje nustatytų faktinių aplinkybių įvertinimo ir teismo sprendimo nepakankamo motyvavimo, teismo išvadų neaiškumo apeliantei klausimai, akcentuojant ir sutartyje numatyto pagrindo iš viso netaikyti netesybų buvimą bei atsakovės apskaičiuotų netesybų dydžio nepagrįstumą, atsakovei neįrodinėjus savo nuostolių dėl sutarties pažeidimo. Šiais aspektais teisėjų kolegija ir pasisakys.

Dėl sutartinių netesybų paskirties ir jų dydžio

Sutartis yra dviejų ar daugiau asmenų susitarimas sukurti, pakeisti ar nutraukti civilinius teisinius santykius, kai vienas ar keli asmenys įsipareigoja kitam asmeniui ar asmenims atlikti tam tikrus veiksmus (ar susilaikyti nuo tam tikrų veiksmų atlikimo, o pastarieji įgyja reikalavimo teisę (CK 6.154 straipsnio 1 dalis). Pagal sutarčių teisėje galiojantį sutarties laisvės principą, įtvirtintą CK 6.156 straipsnyje, civilinės apyvartos dalyviai, išskyrus atvejus, kai pareigą sudaryti sutartį nustato įstatymai ar savanoriškas įsipareigojimas sudaryti sutartį, yra laisvi spręsti, ar sudaryti sutartį ir kokiomis sąlygomis ją sudaryti. Šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas.

CK 6.380 straipsnyje numatyta viena iš civilinių sutarčių rūšių – viešojo pirkimo–pardavimo sutartis, kuriai būdinga tai, kad ją sudaro valstybės ar savivaldybės institucija arba valstybės ar savivaldybės įmonė, įstaiga arba organizacija, kuri už valstybės, savivaldybės, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto ir kitų valstybės ar savivaldybės fondų lėšas perka daiktus ar moka už darbus ar paslaugas (įskaitant nuomą) valstybės arba savivaldybės ar jų institucijų, įmonių, įstaigų bei organizacijų poreikiams tenkinti. Viešojo pirkimo–pardavimo sutartys sudaromos konkurso tvarka, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis (CK 6.381 straipsnis). Viešojo pirkimo sutartims CK normos taikomos tiek, kiek kiti įstatymai nenustato ko kita (CK 6.382 straipsnis).

Sutarties vykdytinumo joje numatytomis sąlygomis bei šių sąlygų privalomumo šalims principai (CK 6.189 straipsnio 1 dalis, 6.200 straipsnis) yra bendrieji teisės principai, galiojantys ir viešojo pirkimo sutartims. Netesybos – tai įstatymų, sutarties ar teismo nustatyta pinigų suma, kurią skolininkas privalo sumokėti kreditoriui, jeigu prievolė neįvykdyta arba netinkamai įvykdyta (bauda, delspinigiai). Netesybos gali būti nurodytos konkrečia pinigų suma arba užtikrinamosios prievolės sumos procentu. Už prievolės įvykdymo termino praleidimą gali būti nustatomos netesybos, skaičiuojamos už kiekvieną termino praleidimo dieną, savaitę, mėnesį ir t. t. (CK 6.71 straipsnio 1–3 dalys). Sutarties neįvykdymu laikomos bet kokios iš sutarties atsiradusios prievolės neįvykdymas, įskaitant netinkamą įvykdymą ir įvykdymo termino praleidimą (CK 6.205 straipsnis). Pažymėtina, kad netesybas nustatančios sutarčių sąlygos yra sutarties šalių plačiai naudojama tinkamo prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonė (CK 6.70, 6.71 straipsniai) ir civilinės atsakomybės forma (CK 6.256 straipsnio 2 dalis, 6.258 straipsnio 1 dalis).

Šalių teisė susitarti dėl netesybų, be kita ko, ir dėl jų dydžio, yra sutarties laisvės principo išraiška (CK 6.156 straipsnis). Nepaneigiant sutarties laisvės ir privalomumo šalims principų, ginčą nagrinėjančiam teismui suteikta tam tikra netesybų kontrolės funkcija: tais atvejais, kai netesybos yra aiškiai per didelės arba prievolė yra iš dalies įvykdyta, teismas gali netesybas sumažinti iki protingos sumos (CK 6.73 straipsnio 2 dalis, 6.258 straipsnio 3 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. rugsėjo 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-203-969/2022, 47 punktas).

Netesybų mažinimo klausimu kasacinis teismas taip pat yra nurodęs, kad teismo teisė mažinti netesybas nėra absoliuti, nes ją riboja susitarime dėl netesybų išreikšta šalių valia (CK 6.156, 6.189 straipsniai) ir draudimas sumažinti netesybas žemiau tikrosios nuostolių sumos (CK 6.73 straipsnio 2 dalis). Sprendžiant dėl priteistinų sutartinių netesybų dydžio, svarbu atsižvelgti į tai, jog netesybos nustatytos šalių valia jų sudarytoje sutartyje, įvertinti konkrečių sutartinių santykių pobūdį (pvz., abi sutarties šalys – privatūs verslo subjektai, turintys patirties verslo bei derybų srityje, galintys numatyti įsipareigojimų nevykdymo padarinius ir laisva valia pasirenkantys sutarties sąlygas). Teismas neturėtų iš esmės paneigti šalių valios dėl atsakomybės už sutartinių įsipareigojimų nevykdymą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-428-695/2017, 35 punktas; 2022 m. rugsėjo 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-203-969/2022, 48 punktas). Todėl tik tais atvejais, kai netesybos yra neproporcingos, jų dydis prieštarauja protingumo, sąžiningumo principams, sąžiningai verslo praktikai ir suteikia galimybę nepagrįstai praturtėti vienai šaliai bei

pažeidžia kitos šalies interesus, teismas gali netesybas sumažinti iki protingos sumos, tačiau tik tiek, kad jos netaptų mažesnės už nuostolius, patirtus dėl prievolės neįvykdymo ar netinkamo įvykdymo. Įstatyme nedetalizuota, kokios netesybos yra laikomos nepagrįstai per didelėmis ir kokia galima protinga netesybų suma už vienos ar kitos prievolės nevykdymą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. birželio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-192-381/2023, 28, 29 punktai).

Pagal bendrąją taisyklę netesybos yra laikomos minimaliais kreditoriaus nuostoliais, kurių dydžio ar realumo kreditoriui nereikia įrodinėti. Kasacinis teismas yra pasisakęs tokiu aspektu, kad vienas iš netesybų tikslų – sumažinti kreditoriaus įrodinėjimo naštą reikalaujant atlyginti nuostolius. Todėl pareiga įrodyti, kad netesybos yra aiškiai per didelės, tenka ne netesybas taikančiai šaliai, o netesybas mažinti prašančiai šaliai. Toks įrodinėjimo naštos paskirstymas užtikrina šalių susitarimo dėl iš anksto nustatytų būsimų nuostolių neįvykdžius ar netinkamai įvykdžius prievolę veiksmingumą ir paskirtį. Priešingu atveju susitarimas dėl būsimų nuostolių netesybų forma siekiant palengvinti kreditoriaus įrodinėjimo naštą prarastų bet kokią prasmę ir neatitiktų šio instituto paskirties (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. birželio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-187-378/2021, 28 punktas).

Taigi, tik tada, kai skolininkas pareiškia reikalavimą mažinti netesybas ar kyla netesybų mažinimo teismo iniciatyva klausimas, kreditorius privalo pagrįsti netesybas įrodinėdamas realiai patirtus nuostolius. Tokiais atvejais kreditorius turėtų įrodinėti tikėtinus nuostolius, tačiau tik tam, kad pagrįstų protingą netesybų dydį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. birželio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-192-381/2023, 31 punktas).

Atsižvelgiant į netesybų paskirtį – jų mokėjimas skirtas minimaliems kreditoriaus nuostoliams kompensuoti, kreditoriaus nuostolių dydis, užtikrinamas sutartyje sulygtomis netesybomis, paprastai yra preziumuojamas ir neįrodinėjamas, o sutarties kontrahentui pakanka įrodyti tik faktą, kad antroji sutarties šalis ją pažeidė, pavyzdžiui, neįvykdė to, ką buvo įsipareigojusi (pažadėjusi) sutartimi įvykdyti, pažeidė sutarties vykdymo terminą ir pan. Nagrinėjamoje byloje apeliantė, pareiškusi ieškinį dėl delspinigių įskaitymų pripažinimo neteisėtais ir skolos už darbus jai priteisimo, reikalavimo sumažinti netesybas dėl neprotingo jų dydžio nepareiškė, o dėl netesybų dydžio atitikties protingumo reikalavimams pasisakė vien cituodama kasacinio teismo ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką apie tokią egzistuojančią galimybę, be kita ko, ir vykdant viešojo pirkimo sutartis. Nė vieno individualizuoto, su pačia apeliante susijusio konkretaus argumento, kodėl, apeliantės vertinimu, rangovo (tiekėjų grupės) vardu jos su atsakove pasirašytoje projektavimo ir statybos darbų viešojo pirkimo sutartyje nurodytos netesybos yra neprotingo dydžio, ar jų suma, išskaičiuota iš užmokesčio už darbus, yra neprotingo dydžio, išskyrus nepagrįstus teiginius apie atsakovės neįrodinėtą savo nuostolių dydį, nei pirmosios instancijos teismui, nei apeliacinės instancijos teismui adresuotuose apeliantės procesiniuose dokumentuose nesama.

Netesybų mažinimo teismo iniciatyva klausimas taip pat šioje byloje nekilo ir, teisėjų kolegijos vertinimu, objektyviai negalėjo kilti, atsižvelgiant tiek į per 15 mėnesių (t. y. iki 2024 m. kovo 30 d.) turėjusios būti įvykdyta rangos sutartis faktinį įvykdymą daugiau nei po vienerių metų – 2025 m. balandžio 15 d. (žr. šios nutarties 22 punktą), nors ir ne visas vėlavimo terminas buvo susijęs su apeliante ar jos veiksmais (neveikimu), tiek į ginčo sutarties 3 602 635 Eur be PVM kainos ir visos apeliantės įskaitytos į darbų kainą netesybų 106 990,88 Eur sumos (prie ginčijamas 104 346,38 Eur delspinigių sumos pridėjus apeliantės neginčijamus 2 644,50 Eur delspinigius už vėlavimą atlikti I etapo darbus) santykį (pagal sutarties bendrųjų sąlygų 9.5.3 papunktį bendra šalai priskaičiuotų netesybų suma negali viršyti 20 proc. sutarties kainos be PVM, nagrinėjamu atveju suma yra 2,97 proc.), tiek į sutarties specialiųjų sąlygų 2 priede nurodytus konkrečius netesybų procentinius dydžius ir tvirta pinigų suma mokėtinas netesybas, tiek ir į atsakovės pasirinktą delspinigių skaičiavimo būdą (procentinė dalis buvo skaičiuojama ne nuo pradinės sutarties kainos, nors ir tokia galimybė egzistavo, bet nuo pavėluoto

darbų etapo kainos).

Todėl apeliacinio skundo argumentai, kad atsakovė, skaičiuodama ieškovei netesybas, nenurodė, kad iš viso būtų patyrusi kokių nors nuostolių dėl darbų įvykdymo kitais, nei buvo numatyta ginčo sutartyje, terminais, o CK 6.73 straipsnio 2 dalyje yra numatytas netesybų mažinimas, jeigu netesybos aiškiai per didelės arba prievolė iš dalies įvykdyta, teismui turint pareigą ex officio kontroliuoti netesybų dydį ir mažinti aiškiai per dideles ar neprotingas netesybas, atmestini ir kaip nepagrįsti, ir kaip teisiškai neaktualūs.

Dėl netesybų skaičiavimo už pavėluotai atliktus darbus

Apeliaciniame skunde apeliantė neneigia tokio fakto, kad sutartis per joje nustatytą terminą (per 15 mėnesių) nebuvo įvykdyta, tačiau tvirtina, kad sutartis laiku neįvykdyta ne dėl su jos veiksmais ar neveikimu susijusių priežasčių, o dėl su antrąja sutarties šalimi (atsakove) susijusių aplinkybių. Tokia apeliantės pozicija iš esmės reiškia, kad ji tvirtina sutartį vykdžiusi tinkamai (nepažeidusi darbų vykdymo terminų). Jeigu skolininkas ginčija savo pareigą mokėti netesybas motyvuodamas tuo, kad prievolę įvykdė, tai jis privalo įrodyti, kad ją įvykdė tinkamai (CK 6.75 straipsnis).

Apeliantės teigimu, atsakovei vėluojant pateikti RAA nuostatus, ji negalėjo visiškai užbaigti RAA grandinių montavimo ir pradėti RAA derinimo darbų, o gavus RAA nuostatus paaiškėjo, kad reikia papildyti suderinto darbo projekto sprendinius, spintų R76, R65, R39, R40, R17, R47, R33, R24, R64, R65 projektiniai brėžiniai neatitiko montažo, realių schemų, darbo brėžiniai neatitiko darbo projekto, TAS-3 spinta techniniame projekte nebuvo atvaizduota, todėl reikėjo perprojektuoti darbo projektą, reikėjo iš naujo pakloti, pajungti, permontuoti ir sužymėti kabelius, Alytaus 400 kV HVDC buvo suprojektuotos naujos ARLA spintos, jų maitinimas suprojektuotas naujame maitinimo žiede. Nors techniniame ir darbo projektuose viskas atitiko, pradėjus montavimo darbus, kai kurie sprendiniai jau nebetiko. Be to, atsakovė pavėluotai suteikė atjungimą darbams. Visa tai pateisina ir apeliantės vėlavimą. Apeliantės vertinimu, tokia situacija atitinka sutarties bendrųjų sąlygų 9.6.1 papunkčio e ir f dalyse įtvirtintus pagrindus netaikyti jai netesybų (laiku nesuteikti elektros įrenginių atjungimai ir kitos šalies įsipareigojimų nevykdymas ar netinkamas vykdymas).

Pagal sutarties bendrųjų sąlygų 9.6.1 papunktį šalis nėra laikoma atsakinga už bet kokių įsipareigojimų pagal šią sutartį neįvykdymą, jeigu įrodo, kad tai įvyko dėl nenugalios jėgos aplinkybių. Tokiomis aplinkybėmis, be kita ko, gali būti laikomi laiku nesuteikti elektros įrenginių atjungimai (e dalis) ir kitos šalies įsipareigojimų nevykdymas ar netinkamas vykdymas (f dalis). Atsiradus nenugalimos jėgos aplinkybėms, apie jų atsiradimą bei įtaką sutarties vykdymui ir terminams šalis privalo nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo jų atsiradimo ar paaiškėjimo, raštu pranešti kitai šaliai, pateikdama tokių aplinkybių egzistavimo įrodymus. Laiku neinformavus, pranešimo negavusi šalis turi teisę laikyti, kad šios aplinkybės sutarties vykdymui įtakos neturėjo iki kol nebuvo išsiųstas pranešimas (bendrųjų sąlygų 9.6.3 papunktis). Be to, net ir atsiradus nenugalimos jėgos aplinkybėms šalis privalo imtis visų pagrįstų priemonių galimai žalai sumažinti ir kad jos turėtų kuo mažesnę įtaką sutarties vykdymo terminams (bendrųjų sąlygų 9.6.4 papunktis). Pagrindas atleisti šalį nuo atsakomybes atsiranda tik minėtų aplinkybių egzistavimo laikotarpiu, o jas pašalinus, šalis privalo nedelsiant atnaujinti įsipareigojimų vykdymą (bendrųjų sąlygų 9.6.5 papunktis).

Apeliantė nenurodė, kokius konkrečiai sutartinius įsipareigojimus (ar terminus, numatytus sutartyje), pažeidė antroji sutarties šalis, t. y. atsakovė, kuriuos būtų galima įvertinti kaip nenugalimos jėgos aplinkybę, pateisinančią apeliantės neveikimą, nepateikė įrodymų, kad sutartyje nustatyta tvarka ir terminu iš anksto pranešimu informuodavo atsakovę apie negalėjimą vykdyti sutartį dėl nenugalimos jėgos aplinkybių ir tokių atsakovės atsikirtimų į ieškinį nenuginčijo. Priešingai, byloje esantys įrodymai leidžia teisėjų kolegijai įsitikinti, kad atsakovė vykdė bendradarbiavimo pareigą, komunikavo su apeliante, atsižvelgiant į ankstesnių darbų etapų vėlavimus buvo koreguojami darbų grafikai, kuriuose nurodyti terminai, pagal kuriuos rangovas turi atlikti darbus, už

vėlavimus, kurie gali būti pateisinami objektyviai susiklosčiusiomis aplinkybėmis, atsakovė netesybų netaikė net ir po jų apskaičiavimo bei apeliantės pretenzijų gavimo.

Byloje nustatyta, kad atsakovė RAA nuostatus turėjo pateikti iki 2024 m. balandžio 14 d., o juos pateikė 2024 m. gegužės 28 d., vėluodama 44 kalendorines dienas, todėl atsakovė 2024 m. gruodžio 23 d. raštu informavo apeliantę, jog netaikys jai apskaičiuotų 29 811,19 Eur netesybų už 44 kalendorinių dienų vėlavimą. Apeliantė apeliaciniame skunde neginčija pirmosios instancijos teismo sprendime nustatytų aplinkybių, kad: apeliantė RAA derinimo darbus pradėjo tik 2024 m. liepos mėn., o šių darbų atlikimo laikotarpis tęsėsi apie 6 mėn., t. y. iki pat komisijos techninio įvertinimo – 2025 m. sausio 22 d., nors apeliantė šiuos darbus buvo įsipareigojusi atlikti per 17 d.; po šalių gamybinių pasitarimų šiems darbams atlikti kas kartą buvo numatomas vis ilgesnis terminas; apeliantės 2024 m. gegužės ir birželio mėnesių darbų ataskaitose nebuvo nurodytos aplinkybės nei apie RAA darbus, nei apie projekto korekcijas; nepaneigtos atsakovės nurodytos aplinkybės, kad tik 2024 m. liepos 23 d. gamybinio susitikimo metu buvo sprendžiamas klausimas dėl RAA derinimo darbų ir grafiko iš RAA derintojų gavimo, todėl 2024 m. gegužės–birželio mėn. apeliantė dar nebuvo paruošusi darbo vietų derintojams; projektuodama apeliantė, gavusi duomenis, jų nepatikslino vietoje pagal faktinę situaciją.

Atsakovei pavėluotai pateikus RAA nuostatus 2024 m. gegužės 28 d. ir dėl to netaikius netesybų už 44 kalendorines dienas, pagrindo dar labiau sumažinti taikytų netesybų laikotarpį ir (ar) jų dydį teisėjų kolegija neįžvelgia. Net ir pavėluotai gavusi pateiktus RAA nuostatus, apeliantė RAA derinimo darbus pradėjo ne iš karto, o tik 2024 m. liepos mėn., juos atlikinėjo iki 2025 m. sausio 22 d., nors turėjo atlikti per žymiai trumpesnį laikotarpį (17 dienų), todėl net ir pavėluotai pateikti RAA nuostatai nepateisina tokio ilgo RAA grandinių montavimo užbaigimo ir RAA derinimo darbų atlikimo termino. Kadangi apeliantė 2024 m. gegužės ir birželio mėnesių ataskaitose taip pat nenurodė ir aplinkybių, susijusių su darbo projekto korekcijomis bei jų priežastimis, pripažintina, kad ji nebuvo pasiruošusi darbams, o poreikis papildyti ar patikslinti darbo projektą kilo dėl apeliantės neveikimo, kuri, laimėjusi konkursą ir gavusi atitinkamus duomenis iš atsakovės, projektuodama jų nepatikslino vietoje pagal faktiškai buvusią situaciją. Apeliantė, kuriai kilo nenugalimos jėgos aplinkybių, kuriomis ji remiasi, įrodinėjimo pareiga, nepateikė duomenų, kad pavėluotas RAA nuostatų pateikimas, be jau sumažinto atsakovės netesybų skaičiavimo laikotarpio, turėjo papildomos įtakos galutiniam II etapo darbų atlikimo terminui ir sutarties vykdymui.

Apeliantė, nesutikdama su taikytais 59 622,38 Eur delspinigiais už II etapo darbų įvykdymo vėlavimo laikotarpį nuo 2024 m. birželio 29 d. iki 2024 m. lapkričio 7 d., teigia, kad netesybos už 56 kalendorinių dienų vėlavimą turėtų būti netaikomos, kadangi apeliantė prašė atsakovės 330 kV dalyje (ST2-368; L2-368-0; ST368; AT301; ĮT-368; L-368-0) suteikti elektros įrenginių atjungimą nuo 2024 m. rugpjūčio 12 d., tačiau atsakovė tokį leidimą davė tik nuo 2024 m. spalio 7 d.

Bylos medžiaga patvirtina, kad apeliantės projektų vadovas Ž. K. 2024 m. rugpjūčio 8 d. elektroniniu laišku kreipėsi į atsakovę, teiraudamasis, ar Alytaus AT-41 330 kV būtų galimas atjungimas nuo 2024 m. rugpjūčio 12 d., tačiau atsakovės projektų vadovas M. V. 2024 m. rugpjūčio 8 d. elektroniniame laiške nurodė, kad nuo šios datos atjungimas yra negalimas, kadangi laikotarpiu nuo 2024 m. rugpjūčio 5 d. iki 2024 m. rugpjūčio 25 d. yra vykdomas atjungimas AT-2+ŠAT-302 ir ŠSK-301. Be to, M. V. papildomai nurodė, kad atjungimas gali būti vykdomas laikotarpiais nuo 2024 m. rugsėjo 9 d. iki 2024 m. spalio 7 d. ir nuo 2024 m. lapkričio 26 d. iki 2024 m. gruodžio 20 d., kai bus atjungtas AT-1 dėl triukšmo sienelės montavimo. Kaip minėta, atsakovė 2024 m. gruodžio 23 d., 2025 m. vasario 13 d. ir 2025 m. kovo 12 d. raštais apeliantės nurodomų aplinkybių, susijusių su atsakovės leidimu vykdyti atjungimo darbus 330 kV dalyje nuo 2024 m. spalio 7 d., nepripažino kaip sudarančių pagrindą netaikyti sutartinių netesybų.

Teisėjų kolegijos vertinimu, vien tai, kad apeliantei nebuvo leista 330 kV dalyje atjungimą vykdyti nuo 2024 m.

rugpjūčio 12 d. ir atlikti su tuo susijusius darbus, jai nepateikus jokių įrodymų, pagrindžiančių, jog dėl minėto leidimo nesuteikimo ji negalėjo vykdyti ir kitų darbų šiame objekte, kurių neatlikimas galiausiai turėjo esminės įtakos ir II etapo darbų atlikimo termino vėlavimui, neteikia prielaidų aptariamos teisės nesuteikimo apeliantės pageidaujamą dieną interpretuoti kaip nenugalimos jėgos aplinkybės ir dėl to netaikyti netesybų. 2024 m. rugpjūčio 9 d. pasitarimo protokole Nr. 15 apeliantės projektų vadovas Ž. K. ir atsakovės projektų vadovas M. V. parašais patvirtino, kad atjungimas 330 kV dalyje būtent nuo 2024 m. rugpjūčio 8 d. yra negalimas, todėl susitarta, jog kol neišsispręs atjungimai 330 kV dalyje, bus dirbama su RAA derinimo darbais 400 kV dalyje. Apeliantė laikotarpiu nuo 2024 m. rugsėjo 9 d. iki 2024 m. rugsėjo 13 d. Alytaus TP 400 kV atviroje skirstykloje atliko senų RAA grandinių demontavimą, naujų RAA grandinių montavimą, RAA ir TSPĮ derinimo darbus (apeliantės 2024 m. rugsėjo 4 d. atsakovei pateiktos paraiškos darbams atlikti duomenys). Apeliantė laikotarpiu nuo 2024 m. spalio 7 d. iki 2024 m. lapkričio 8 d. Alytaus TP 330 kV atviroje skirstykloje atliko senų RAA grandinių demontavimą, naujų RAA grandinių montavimą, RAA ir TSPĮ derinimo darbus (apeliantės 2024 m. spalio 3 d. atsakovei pateiktos paraiškos darbams atlikti duomenys). Atsižvelgiant į nurodytus duomenis, galima teigti, kad apeliantė laikotarpiu nuo 2024 m. rugsėjo 9 d. iki 2024 m. rugsėjo 13 d. atliko su elektros įrenginių atjungimu susijusius darbus 400 kV dalyje, o su elektros įrenginių atjungimu susijusius darbus 330 kV dalyje atliko laikotarpiu nuo 2024 m. spalio 7 d. iki 2024 m. lapkričio 8 d. Todėl sutiktina su pirmosios instancijos teismu, kad tokiu būdu buvo sudarytos sąlygos sukeisti atliktinus darbus vietomis, t. y. apeliantei nebuvo kliūčių atlikti darbus 400 kV dalyje. Su elektros įrenginių atjungimu susijusių darbų sukeitimas vietomis, t. y. vietoje 330 kV dalies atlikti darbai 400 kV dalyje, neturėjo įtakos II etapo darbų užbaigimui iki 2025 m. sausio 7 d., kaip tai buvo numatyta apeliantės pateiktame atnaujintame 2024 m. spalio 30 d. darbų grafike. Be to, apeliantė nepateikė duomenų ir nenurodė, kad vietoje 330 kV dalyje atliktų darbų atlikusi 400 kV dalyje darbus ji negalėjo toliau atlikti kitų II etape numatytų darbų, neįvardijo, kokie konkretūs darbai dėl nesuteikto atjungimo 330 kV dalyje nuo 2024 m. rugpjūčio 12 d. negalėjo būti įvykdyti ar nebuvo vykdomi, nepagrindė, kokios konkrečiai įtakos II etapo darbų atlikimo terminui (56 kalendorinių dienų vėlavimui) ši aplinkybė, jos interpretuojama kaip nenugalimos jėgos sąlyga, numatyta sutarties bendrųjų sąlygų 9.6.1 papunkčio e dalyje, faktiškai turėjo ir kaip ji informavo atsakovę apie tokios aplinkybės egzistavimą bei jos įtaką sutarties vykdymo terminui (bendrųjų sąlygų 9.6.3 papunktis).

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad atsakovės 2025 m. vasario 13 d. ir 2025 m. kovo 12 d. raštuose nurodyta, jog 330 kV dalyje darbų frontas RAA derintojams buvo paruoštas tik 2024 m. lapkričio 18 d. dėl rangovo (kurio vardu veikė apeliantė) projektuotojų klaidų projekte (2024 m. lapkričio 15 d. protokolo Nr. 16 duomenys), o tai papildomai patvirtina, kad atjungimo darbų vykdymas 330 kV dalyje nuo 2024 m. spalio 7 d. iki 2024 m. lapkričio 8 d. negalėjo turėti įtakos visų II etapo darbų atlikimo terminui.

Kitokio apeliantės atsakomybės už vėlavimą atlikti darbus vertinimo nesuponuoja ir apeliantės argumentai, susiję su spintų R76, R65, R39, R40, R17, R47, R33, R24, R64, R65 projektinių brėžinių neatitikimu jų montažui, realioms schemoms ir (ar) jų amžiumi, kitų spintų neatvaizdavimu techniniame projekte, neteisingu ženklinimu ir pan., dėl ko reikėjo taisyti darbo projektą, iš naujo pakloti, pajungti ir permontuoti kabelius, suprojektuoti naujas spintas ir jų maitinimą. Apeliantė, būdama savo srities profesionale, dalyvaudama viešajame pirkime ir su tiekėjų grupe teikdama jame pasiūlymą, turėjo pareigą įsivertinti ir su jai, atstovaujančiai laimėjusiam pirkimą rangovui, tenkančias sutarties vykdymo rizikas, juo labiau kad buvo perkami ne tik statybos darbai, bet ir projektavimo paslaugos. Pagal sutarties bendrųjų sąlygų 2.1.4 papunktį rangovas įsipareigojo atlikti ir sutartyje nenurodytus darbus, kurie yra būtini tam, kad visus darbus būtų galima užbaigti ir tinkamai naudoti pagal paskirtį (t. y. sutarties ir teisės aktų nustatyta tvarka), ir kuriuos rangovas objektyviai turėjo ir galėjo numatyti iki sutarties sudarymo, susipažinęs su visais sutarties dokumentais, statybviete (tiek dokumentaliai, tiek fiziškai), teisės aktų reikalavimais ir situacija rinkoje. Akcentuodama atsakovės įrengimų amžių, kuriuos buvo įsipareigojusi rekonstruoti ir (ar) įrengti, apeliantė ir pati turėjo būti itin atidi bei įsitikinti, ar dėl šios aplinkybės

gali kilti nenurodytų darbų atlikimo poreikis, tikrinti realią situaciją su žymėjimais jai perduotoje techninėje užduotyje. To apeliantei nepadarius, tik vykdant sutartį pastebėtų klaidų taisymas negali būti vertinamas kaip nenugalimos jėgos aplinkybė, atleidžiant ją nuo sutartinės atsakomybės taikymo. Pažymėtina ir tai, kad jokių argumentų dėl nepagrįstai atsakovės skaičiuotų netesybų už III etapo darbų vėlavimą apeliaciniame skunde nėra.

Teisėjų kolegija konstatuoja, kad skundžiamame sprendime pirmosios instancijos teismo padaryta išvada, kad netesybos apeliantei buvo skaičiuojamos ir vėliau įskaitytos pagrįstai, apeliacinio skundo argumentais nepaneigta. Juo labiau kad apeliante apeliaciniame skunde net nenurodo, kokie konkretūs duomenys leistų padaryto kitokias išvadas ar kitaip įvertinti įrodymus, vien deklaratyviai tvirtindama, kad pats teismas nustatė aplinkybes, patvirtinančias ieškinio pagrįstumą, bet ieškinį be motyvų ar apeliantei neaiškiais motyvais atmetė.

Pažymėtina ir tai, kad jokių argumentų dėl nepagrįstai atsakovės skaičiuotų netesybų už III etapo darbų vėlavimą, dėl apeliantei nepriteistos skolos už darbus ir delspinigių apeliaciniame skunde nėra, todėl tokiais aspektais teisėjų kolegija nepasisako (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 320 straipsnis).

Dėl teismo sprendimo motyvavimo

Kaip minėta, apeliantė taip pat kelia pirmosios instancijos teismo sprendimo turinio (motyvų nepakankamumo, teismo išvadų neatitikties teismo nustatytoms aplinkybėms) ydingumo klausimą. Tokie apeliacinio skundo argumentai taip pat stokoja pagrįstumo. CPK 263 straipsnio 1–2 dalyse nurodyta, kad teismo sprendimas turi būti teisėtas ir pagrįstas. Teismas pagrindžia sprendimą tik tais įrodymais ir aplinkybėmis, kurios buvo ištirtos teismo posėdyje. Be to, teismas privalo sprendimą tinkamai motyvuoti, t. y. pagrįsti savo sprendimą faktiniais bei teisiniais argumentais (CPK 270 straipsnis). Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo praktikoje yra pažymėjęs, kad įstatymo reikalavimus atitinkančiu gali būti laikomas tik pagrįstas ir teisėtas teismo procesinis sprendimas, kuriame pateikti aiškūs ir pakankami motyvai dėl bylos baigčiai svarbių aspektų, išplaukiantys iš išsamaus teisiškai reikšmingų aplinkybių, šalių argumentų ir įrodymų ištyrimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2025 m. sausio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-17-403/2025, 72 punktas). Visgi, teismo pareiga motyvuoti sprendimą negali būti suprantama kaip pareiga pasisakyti dėl kiekvieno įrodymo individualiai. Todėl vien sprendimo turinio neišsamumas objektyviai nelemia vertinimo, kad pirmosios instancijos teismas apeliantės nurodytų argumentų bei juos pagrindžiančių motyvų ir (ar) įrodymų, padarydamas išvadą dėl ieškinio reikalavimų nepagrįstumo, iš viso netyrė ar neįvertino. Procesinio teismo sprendimo motyvavimo trūkumai (sprendimo motyvų nepakankamumas ar neišsamumas, teismo argumentų prieštaringumas ir pan.) patys savaime nelemia teismo sprendimo panaikinimo, kai jo turinys leidžia suprasti, kokias išvadas dėl ginčo dalyko teismas padarė ir kodėl. Juolab kad įstatyme yra įtvirtintas draudimas panaikinti teismo sprendimą vien formaliais pagrindais (CPK 328 straipsnis). Nagrinėjamu atveju teisėjų kolegija neturi pagrindo sutikti su apeliantės pozicija, kad jos inicijuotas ginčas buvo išspręstas neteisingai. Pirmosios instancijos teismas nurodė ieškinio atmetimo motyvus, o tai, kad kurie nors motyvai jai neaiškūs ar apeliantė su jais nesutinka, siekdama tų pačių duomenų pagrindu kitokių išvadų padarymo, neteikia pagrindo panaikinti skundžiamą teismo sprendimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

Bylinėjimosi išlaidų paskirstymo tvarka yra reglamentuota CPK 93 straipsnyje. Pagal CPK 93 straipsnio 1 dalį, šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą. Atmetus apeliacinį skundą, apeliantė neįgijo teisės į bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimą (CPK 93 ir 302 straipsniai). Atsakovė ir trečiasis asmuo neprašė atlyginti bylinėjimosi išlaidų ir nepateikė duomenų apie patirtas

bylinėjimosi išlaidas, todėl šis klausimas nesprendžiamas.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 326 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 331 straipsniu,

Rezoliucinė dalis

nutaria:

Vilniaus apygardos teismo 2026 m. kovo 18 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Teisėjai Dalia Kačinskienė
Asta Radzevičienė
Žilvinas Terebeiza